

Dosarul nr. 2ra-880/2021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. I. Dutcă)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Papohol, R. Pulbere, O. Cojocar)

Î N C H E I E R E

09 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ouș Vitalie, reprezentat de avocatul Arhiliuc Ion,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Solovei Marfa, Solovei Natalia, Moraru Ludmila împotriva lui Ouș Vitalie cu privire la încasarea prejudiciului material, prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei din 19 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 27 mai 2019, Solovei Marfa, Solovei Natalia și Moraru Ludmila au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ouș Vitalie cu privire la repararea prejudiciului moral, a prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii au indicat că, la data de 24 iunie 2015 la SRL „Mobiport Lux”, s-a produs un accident în muncă, soldat cu vătămarea gravă a lui Solovei Valeri, soțul lui Solovei Marfa, care în legătură cu aceste vătămări grave a fost internat în spital și ulterior a decedat.

A menționat că, prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 26 decembrie 2017, Ouș Vitalie a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.XXXXX Cod penal, pe faptul că, fiind diriginte de șantier nu a asigurat și întreprins măsurile de securitate necesare evitării accidentării lui Valeri Solovei.

A relatat că, în cadrul examinării cauzei penale, în calitate de succesor al „părții vătămate”, a fost recunoscută Solovei Marfa, care nu a înaintat acțiune civilă privind încasarea prejudiciului material și moral, în cauza penală de învinuire și condamnare a lui Ouș Vitalie.

Astfel, a menționat că, Solovei Marfa, Solovei Natalia și Moraru Ludmila în urma cauzării vătămărilor grave lui Solovei Valeri, Solovei Marfa a suportat cheltuieli de tratament a acestuia prin procurarea mai multor medicamente din farmacie separat de cele oferite gratuit de stat, cheltuieli pentru deplasarea a

membrilor familiei de peste hotarele țării, ne mai vorbind de celelalte cheltuieli care au fost suportate ulterior decesului.

A precizat că, pentru deplasarea fiicelor au fost suportate cheltuieli în sumă de: - 345,32 de euro pentru Solovei Natalia (pentru deplasarea în R. Moldova la 30 iunie 2015) și pentru Solovei-Moraru Ludmila s-a achitat suma de 375, 37 de euro și suma de 158, 20 de euro (pentru întoarcerea în Germania), iar în total suma de 878, 89 de euro.

Cu privire la prejudiciul moral a menționat că, decedatul a fost întreținătorul reclamantei Solovei Marfa, având un salariu mai mare de 10000 de lei pe lună, cu care au trăit în căsătorie mai mult de 40 ani, fiind și tatăl a doi copii. Totodată, era bunel a 2 nepoței, pe care îi întreținea, în acest sens fiind emis actul de tutelă.

A indică că, în urma cauzării vătămărilor grave decedatului Solovei Valeri, urmează de luat în considerație atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice, cât și datele obiective care certifică acest fapt și anume importanța vitală a drepturilor personale nepatrimoniale afectate; nivelul (gradul) suportării de către persoana vatămată a suferințelor psihice, felul vinovăției (intenția, imprudența) persoanei care a cauzat prejudiciul, în cazul în care pentru repararea prejudiciului moral este necesară prezența ei.

A menționat că, este incontestabilă suferința psihică pe care o încearcă Solovei Marfa, Solovei Natalia și Moraru Ludmila din cauza pierderii unei ființe dragi, față de care a avut o afecțiune deosebită, precum și degradării stării fizice și de sănătate a acesteia.

Astfel, Marfa Solovei, Natalia Solovei și Ludmila Moraru a estimat prejudiciul moral în cuantum de 300000 de lei, adică câte 100000 de lei pentru fiecare, sumă care nu poate înlocui valoarea pierdută, aceasta având cu totul o altă destinație și finalitate a acesteia de a atenua sau alina suferințele fizice și psihice ale acestora.

A solicitat Solovei Marfa, Solovei Natalia și Moraru Ludmila încasarea din contul lui Ouș Vitalie în beneficiul lui Solovei Natalia a prejudiciului material în mărime de 878,89 de euro și a prejudiciului moral în sumă de 100000 de lei; încasarea din contul lui Ouș Vitalie în beneficiul lui Solovei Marfa a prejudiciului moral în sumă de 100000 de lei; încasarea din contul lui Ouș Vitalie în beneficiul lui Moraru Ludmila a prejudiciului moral în sumă de 100000 de lei; încasarea din contul lui Ouș Vitalie în beneficiul lui Solovei Marfa, Solovei Natalia și Moraru Ludmila a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5000 de lei.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 12 decembrie 2019, s-a admis parțial acțiunea. S-a încasat de la Ouș Vitalie în beneficiul lui Solovei Marfa suma de 20000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5000 de lei, iar în total 25000 de lei. S-a încasat de la Ouș Vitalie în beneficiul lui Solovei Natalia suma de 878,89 de euro cu titlu de prejudiciu material care urmează a fi convertită în valută națională a Republicii Moldova la rata de schimb din momentul plății și suma de 10000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral. S-a încasat de la Ouș Vitalie, în beneficiul lui Moraru Ludmila suma de 10000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral. În rest, cerința lui Solovei Marfa cu privire la repararea prejudiciului moral în sumă de 80000 de lei, cerința lui Solovei Natalia cu privire la repararea prejudiciului moral în sumă de 90000 de lei

și cerința lui Moraru Ludmila cu privire la repararea prejudiciului moral în sumă de 90000 de lei, sau respins, ca fiind neîntemeiate. S-a încasat de la Ouș Vitalie în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 806,50 de lei.

Prin decizia din 19 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de avocatul Arhiliuc Ion, în interesele lui Ouș Vitalie și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 12 decembrie 2019.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a menționat că, pentru a fi în prezența răspunderii civile delictuale este necesară întrunirea condițiilor generale pentru fapta comisă și anume: existența prejudiciului, existența unei fapte ilicite a presupusului; existența raportului de cauzalitate dintre fapta ilicită și prejudiciu și existența vinovăției presupusului în săvârșirea faptei ilicite.

La caz, producerea accidentului de muncă cu implicarea lui Solovei Valeri nu este negat de nici una de părți, iar culpa apelantului Ouș Vitalie în producerea accidentului a fost stabilită printr-un act judecătoresc, astfel fiind îndeplinite 2 condiții ale răspunderii delictuale.

Prejudiciul constă în rezultatul sau efectul negativ încercat de o persoană ca urmare a faptei ilicite săvârșită de o altă persoană și ca urmare a producerii accidentului de muncă, intimatele Solovei Natalia, Moraru Ludmila, aflându-se peste hotare s-au deplasat în Republica Moldova, suportând anumite cheltuieli, prin urmare, raportul de cauzalitate dintre faptă și prejudiciu este unul evident.

În această ordine de idei, instanța de apel a considerat că, a fost dovedită întrunirea condițiilor privind atragerea la răspundere civilă delictuală a apelantului Ouș Vitalie, fiind întemeiată dispunerea spre încasare atât a prejudiciului material, cât și a celui moral.

Cât privește prejudiciul moral instanța de apel a remarcat că, prin noțiunea de prejudiciu moral se înțeleg suferințele psihice sau fizice cauzate prin acțiuni sau omisiuni care atentează la valorile nepatrimoniale ce aparțin persoanei din momentul nașterii sau la bunurile dobândite prin lege (viața, sănătatea, demnitatea și reputația profesională, inviolabilitatea vieții personale, secretul de familie și personal), prin fapte ce atentează la drepturile personale nepatrimoniale (dreptul de a folosi propriul nume, dreptul de autor).

Vătămrile corporale grave cauzate defunctului, dovedită prin actele aflate la dosar, constituie un element determinant al suferinței psihice și fizice ce a fost cauzată rudelor în urma producerii accidentului de muncă, fapt ce le conferă dreptul de a solicita reparația suferinței cauzate sub forma daunelor morale.

Astfel, instanța de apel cu privire la prejudiciului moral a reținut că, există o legătură de cauzalitate între fapta comisă și suferințele fizice și psihice suferite de intimate, care au suportat un prejudiciu moral prin fapta ilicită săvârșită de Ouș Vitalie, respectiv sumele de 20000 de lei și 10000 de lei acordate de prima instanță cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral este suficientă, rezonabilă și proporțională pentru a acoperi consecințele negative suferite și importanța valorilor morale lezate.

În acest sens a relatat că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit în cauza Tolstoy Miloslovsky vs Regatul Unit, că despăgubirile trebuie să prezinte un raport rezonabil de proporționalitate cu atingerea adusă, având în vedere, totodată,

gradul de lezare a valorilor sociale ocrotite, intensitatea și gravitatea atingerii adusă acestora.

La acest capitol, instanța de apel a subliniat că, prejudiciul moral a fost acordat ca urmare a producerii accidentului de muncă și nu a decesului, iar implicarea unui membru a familiei într-un accident soldat cu vătămări corporale grave, de asemenea impune un anumit grad de suferință, stres și incertitudine. Deși decesul lui Solovei Valeri nu a survenit în rezultatul vătămarilor corporale grave, culpa lui Ouș Vitalie în producerea accidentului de muncă nu este înlăturată și pe cale de consecință a cauzat suferință intimatelor.

La 07 aprilie 2021, Ouș Vitalie, reprezentat de avocatul Arhiliuc Ion a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 12 decembrie 2019 și a deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 ianuarie 2021, cu emiterea unei noi hotărâri, de respingere integral a acțiunii, cu compensarea din contul lui Solovei Marfa, Solovei Natalia și Moraru Ludmila în beneficiul lui Ouș Vitalie a taxei de stat 4356 de lei la depunerea apelului și a taxei de stat pentru recurs 2904 de lei, a cheltuielilor pentru asistența juridică în sumă de 20000 de lei, suportate la instanțele de fond, apel și recurs.

În motivarea recursului s-a invocat că, ambele instanțe de judecată au menționat expres în hotărârile emise, că aplică raportului juridic litigios prevederile Codului civil în vigoare pînă la modificările din 01 martie 2019, motivînd că accidentul de muncă a avut loc anume la data de 24 iunie 2015, raportul juridic litigios fiind consumat la acea dată, concluzie cu care recurentul este de acord, - ori normele Codului civil, care au intrat în vigoare la data de 01 martie 2019 nu pot fi aplicate retroactiv la prezentul raport juridic litigios.

A relatat că, atît instanța de fond cît și cea de apel în motivarea hotărârilor emise au invocat expres prevederea de la art.1419¹ Cod civil (în vigoare de la 01 martie 2019), în temeiul căreia de fapt au și dispus încasarea prejudiciului material și moral în urma cauzării vătămarilor grave a sănătății defunctului Solovei Valeri, care nu au nici o legătură cauzală cu decesul acestuia.

A notat că, soluția este absolut contrară principiului unanim recunoscut al neaplicării retroactivității legii civile, iar aceste aspecte se regăsesc în mai multe hotărâri ale Curții Europene de condamnare a Moldovei, cît și a altor țări.

A mai precizat că, instanțele de judecată inferioare au aplicat ilegal retroactiv legea materială civilă, și anume în speță nu trebuia să fie aplicate prevederile art.1419¹ Cod Civil, care au intrat în vigoare la data de 01 martie 2019, iar reclamantele Solovei Marfa, Solovei Natalia și Moraru Ludmila sunt reclamante necorespunzătoare, care nu dispun de nici un drept prevăzut de lege pentru a cere careva despăgubiri de la Ouș Vitalie.

Adică, legea expres prevedea cercul de persoane care au dreptul la despăgubiri în caz de deces a persoanei care nemijlocit a suferit vătămarea corporală gravă, iar reclamantele nu se încadrează în nici una din aceste categorii, nu sunt minore, nu sunt inapte de muncă, nu dețin grade de dizabilități, nu au persoane la întreținere.

Instanțele de fond și apel au aplicat inadmisibil prin retroactivitate speței date prevederile art.1419¹ din Codul Civil, aprobat Legea nr. 133 din 15 noiembrie 2018 privind modernizarea Codului Civil și modificarea unor acte legislative, pe cînd

accidentul de muncă a avut loc la data de 24 iunie 2015, raportul juridic litigios fiind consumat la acea dată.

Așadar, dreptul de a pretinde repararea prejudiciului moral este un drept personal nepatrimonial, deoarece rezultă din suferințele fizice și psihice anume a persoanei vătămate, or în cazul din speță - vătămarea corporală a lui Solovei Valeri nu a fost cauza decesului, iar reieșind strict din conținutul prevederilor art.1422 alin. (1) din Cod Civil legea veche, dreptul de a cere prejudiciul moral îl are doar persoana vătămată - în speță defunctul Solovei Valeri, acest drept nu putea pînă la data de 01 martie 2019, cînd a apărut inovația legislativă de la art.1419¹ din Codul Civil, să fie transmis terțelor, rudelor, persoanelor apropiate, deoarece prin succesiune se transmite doar drepturile patrimoniale, drepturile personal nepatrimoniale nu pot fi transmise prin moștenire.

Totodată, Ouș Vitalie, reprezentat de avocatul Arhiliuc Ion a invocat că, chiar dacă se aplică retroactiv prevederile art.1419¹ din Codul Civil, atunci instanțele au omis să clarifice circumstanțele legale de la alin. (4) al acestei norme, care prevede că dreptul la despăgubirea prejudiciului moral se transmite la succesori numai în cazul în care a fost stabilit printr-o tranzacție sau printr-o hotărîre judecătorească definitivă. Astfel, la materialele cauzei lipsește careva tranzacție sau hotărîre definitivă, care ar acorda reclamantelor dreptul de a cere despăgubiri morale, la materialele cauzei nu a fost anexat nici măcar un certificat de moștenitor.

În concluzie, toate cele trei reclamante Solovei Marfa, Solovei Natalia și Moraru Ludmila sunt reclamante necorespunzătoare, deoarece nu dețin nici un drept prevăzut de lege pentru a solicita de la pîrîtul Ouș Vitalie despăgubiri morale și materiale în legătură cu accidentul de muncă ce a avut loc la data de 24 iunie 2015 și în acest caz instanțele de judecată urmau a respinge integral pretențiile reclamantilor.

Conform art.434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 19 ianuarie 2021, fiind expediată copia deciziei la adresa electronică a reprezentantului apelantului Ouș Vitalie, avocatul Arhiliuc Ion, ionarhiliuc999@gmail.com, la 18 februarie 2021. (f.d.197)

Prin urmare, cererea de recurs declarată la 07 aprilie 2021 se consideră depusă în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art.439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin notificarea din 27 aprilie 2021, Curtea Supremă de Justiție în conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, a expediat

intimaților copia recursului și i-a înștiințat despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Până la data examinării admisibilității recursului, intimații Solovei Marfa, Solovei Natalia și Moraru Ludmila nu au depus referință prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art.432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 din Codul de procedură civilă și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că, temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432 din Codul de procedură civilă, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de recurent nu pot duce la admisibilitatea recursului, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

În acest context este de menționat faptul că, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt. Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurentului, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestuia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit

identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de Ouș Vitalie, reprezentat de avocatul Arhiliuc Ion.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, -

d i s p u n e :

Recursul declarat de Ouș Vitalie, reprezentat de avocatul Arhiliuc Ion, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru